

ARBOCATALOGUS

TRANSPORT EN LOGISTIEK

Rijdende melk ontvangst

20 november 2018

INHOUDSOPGAVE

1. ARBOCATALOGUS	3
Toepassingsgebied.....	3
Looptijd	3
Evaluatie	3
Beschikbaarheid	3
Afwijken	3
Wettelijke grondslag	3
Weging maatregelen.....	3
Vaststelling	3
2. RIJDENDE MELK ONTVANGST	4
Inleiding	4
Wettelijke grondslag	4
Maatregelen.....	5

1. ARBOCATALOGUS

Toepassingsgebied

Deze Arbocatalogus is van toepassing op werkgevers en werknemers die vallen onder de cao voor het beroepsgoederenvervoer over de weg. Voor de sector verhuur van mobiele kranen is een aparte Arbocatalogus opgesteld.

Looptijd

De Arbocatalogus heeft een looptijd van vijf jaar en gaat in op 20 november 2018.

Evaluatie

Tegen het einde van de looptijd wordt de inhoud van de Arbocatalogus geëvalueerd. Bepaald wordt of aanpassingen of wijzigingen op onderdelen van de Arbocatalogus zijn gewenst. Een evaluatie kan vervroegd worden uitgevoerd op verzoek van één van de sociale partners.

Beschikbaarheid

De Arbocatalogus is vrij toegankelijk op de website van het Sectorinstituut Transport en Logistiek. (www.stlwerkt.nl)

Afwijken

Het is een werkgever toegestaan om op een andere manier invulling te geven aan de wettelijke bepalingen uit de Arbowet dan beschreven in deze Arbocatalogus. Hij dient aan te tonen dat minimaal eenzelfde niveau van beheersmaatregelen conform de arbeidshygiënische strategie, op het gebied van veilig en gezond werken wordt bereikt.

Wettelijke grondslag

De Arbocatalogus beschrijft op welke wijze werkgevers en werknemers invulling geven aan de wettelijke bepalingen uit de Arbowet. De wettelijk grondslag wordt per onderwerp aangegeven.

Weging maatregelen

De in de Arbocatalogus opgenomen maatregelen zijn technisch, economisch en organisatorisch haalbaar. Ze worden ingedeeld in drie categorieën, waarbij de arbeidshygiënische strategie is gevolgd:

Drie sterren maatregel :	Blootstelling aan het arbeidsrisico wordt voorkomen door een bronaanpak
Twee sterren maatregel:	Blootstelling aan het arbeidsrisico wordt beperkt door technische en als dit niet mogelijk is of onvoldoende bescherming biedt, door organisatorische maatregelen
Een ster maatregel:	Blootstelling aan het arbeidsrisico blijft aanwezig, maar de werknemer wordt beschermd tegen de mogelijke gevolgen.

Vaststelling

De Arbocatalogus is vastgesteld op 20 november 2018. Namens Transport en Logistiek Nederland hebben de heren Van Dijk, Ewals en Van Aggelen ondertekend, voor FNV Fransport de heer Groen voor CNV Vakmensen de heer Van Rijssel.

2. RIJDENDE MELK ONTVANGST

Inleiding

Rijdende Melk Ontvangst (RMO) betreft het vervoer van rauwe melk vervoeren tussen veehouders en melkfabrieken met een speciaal ingerichte tankwagen.

Wettelijke grondslag

De Arbocatalogus beschrijft op welke wijze werkgevers en werknemers invulling geven aan de wettelijke bepalingen uit de Arbowet.

- Voorlichting en onderricht
 - Arbowet Artikel 8
- Persoonlijke Beschermingsmiddelen
 - Arbobesluit Artikel 8.1 (algemene vereisten persoonlijke beschermingsmiddelen)
 - Artikel 8.2 (keuze persoonlijke beschermingsmiddelen)
 - Artikel 8.3 (beschikbaarheid en gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen)
- Gevaarlijke stoffen
 - Arbobesluit Artikel 3.5g (gevaar voor verstikking, bedwelming, vergiftiging, brand of explosie)
 - Artikel 4.1 (definities en toepassingen)
 - Artikel 4.2 (zorgplicht, maatregelen en nadere voorschriften risico inventarisatie en evaluatie)
 - Artikel 4.3 (grenswaarden)
 - Artikel 4.4 (arbeidshygiënische strategie)
 - Artikel 4.5 (ventilatie)
 - Artikel 4.6 (voorkomen van ongewilde gebeurtenissen)
 - Artikel 4.7 (maatregelen bij ongewilde gebeurtenissen)
 - Artikel 4.10 d (bijzondere bepalingen inzake voorlichting en onderricht)
 - Artikel 4.11 t/m 4.23 (aanvullende voorschriften)
- Fysische factoren
 - Arbobesluit Artikel 6.1-6.2 (temperatuur en luchtverversing)
 - Artikel 6.6-6.11 (lawaai)
 - Artikel 6.11a- 6.11e (trillingen)
- Fysieke belasting
 - Arbobesluit Artikel 5.2 (voorkomen van gevaren)
 - Artikel 5.3 (bespreken gevaren en risico-inventarisatie en -evaluatie)
 - Artikel 5.4 (ergonomische inrichting)
 - Artikel 5.5 (voorlichting)
- Aanrijdgevaar
 - Arbobesluit Artikel 3.2 (algemene vereisten)
- Knellen, pletten, gevaar geraakt te worden door vallende voorwerpen, trappen in scherpe voorwerpen
 - Arbobesluit Artikel 3.17 (voorkomen gevaar getroffen worden door voorwerpen, producten, vloeistoffen of gassen)
- Valgevaar
 - Arbobesluit Artikel 3.16 (voorkomen valgevaar)
 - Arbobesluit Artikel 3.2 (algemene vereisten)
- Werken in een besloten ruimte
 - Arbobesluit Artikel 3.5g

Maatregelen

1. Voorlichting, instructie en toezicht

Voorlichting, instructie en toezicht beperken de mogelijke gevolgen van de arbeidsrisico's bij RMO; het is een twee sterren maatregel.

De zorg voor goede arbeidsomstandigheden is een verantwoordelijkheid van de werkgever. Hij creëert de voorwaarden om veilig en gezond te kunnen werken en de werknemer maakt gebruik van de mogelijkheden die de werkgever biedt. Om dit laatste uit te voeren dient de werknemer op de hoogte te zijn van het arbeidsrisico, de mogelijke gevolgen en hoe ermee om te gaan in de dagelijkse praktijk. Deze taak van voorlichting en instructie ligt bij de werkgever.

De werkgever houdt toezicht op het naleven van de instructies gericht op veilig en gezond werken. Mogelijkheden zijn o.a. het werkoverleg, de functioneringsgesprekken en de steekproefsgewijze controle op de werkplek. Beoordeel bedrijfsspecifieke regels afkomstig van de melkfabriek ten aanzien van het eigen bedrijfsbeleid en neem maatregelen indien hier afwijkingen in zitten.

Indien een werknemer zich niet houdt aan de instructies neemt de werkgever maatregelen. De maatregel dient in verhouding te staan tot het mogelijke gevaar voor personen en omgeving door het niet nakomen van de afspraken. De maatregel kan variëren van een waarschuwing (mondeling of schriftelijk) tot een sanctie (boete en zelfs in het uiterste geval ontslag). Het doel en de werkwijze rondom het nemen van deze maatregelen zijn vooraf in samenspraak tussen werkgever en werknemer (of diens vertegenwoordiging) vastgesteld. De werkgever zorgt dat de werknemer op de hoogte is van mogelijke gevolgen en houdt bij wat hij gedaan heeft om de werknemer er toe te brengen de regels na te leven.

De werknemer is verplicht om in zijn doen en laten tijdens het werk naar vermogen zorg te dragen voor zijn eigen veiligheid en gezondheid en die van anderen. Naar vermogen wil zeggen in overeenstemming met zijn opleiding en de door de werkgever gegeven werkinstructies. Indien een werknemer tijdens de uitvoering van zijn werk de inschatting maakt dat de veiligheid en gezondheid van hem zelf of anderen in gevaar komt, meldt hij dit direct bij de werkgever en samen wordt gezocht naar een oplossing.

2. Fysieke belasting

De maatregelen, gericht op het verlagen van de krachtsinspanning en frequentie en het verbeteren van de werkhouding bij het aansluiten van slangen en koppelstukken, zijn:

Twee sterren maatregel

- Streven naar het standaardiseren van slangdikten en koppelstukken.
- Juiste keuze voor materiaal van slangen en koppelstukken maken. Het gewicht van de slangen en koppelstukken dient zo laag mogelijk te zijn.
- Het periodiek onderhouden van de koppelstukken.
- Het aanbrengen van een ondersteuningssysteem van de slangen.

De maatregelen, gericht op het verlagen van de krachtsinspanning en het verbeteren van de werkhouding bij het overeind zetten van het hekwerk, zijn:

Twee sterren maatregel

- Bij aanschaf nieuwe wagens kiezen voor systeem dat vanaf de grond bedienbaar is.
- Inzetten van valbeveiliging.

Op basis van de risico-inventarisatie en &-evaluatie dienen de medewerkers te worden voorgelicht over fysieke belasting. Bedrijven dienen de voorlichting en instructie af te stemmen op basis van de RI&E, de inhoud van de voorlichting kan namelijk per bedrijf verschillen omdat er bijvoorbeeld andere lasten worden gehanteerd, of er andere hulpmiddelen aanwezig zijn. De voorlichting dient te zijn gericht op reductie van fysieke belasting en het optimaal gebruik maken van de aanwezige hulpmiddelen binnen het bedrijf.

Hieronder worden voorbeelden beschreven van fysieke belasting waar de voorlichting op dient te worden afgestemd: tillen en dragen van bijvoorbeeld onderdelen of banden

- duwen en trekken van bijvoorbeeld mobiele arbeidsmiddelen
- ongunstige houdingen, zoals:
 - werken met gedraaide of gebogen rug
 - werken boven schouderhoogte
 - knielend of gehurkt werken
 - langdurig zitten
 - in verkeerde houding

- staan op één been
- meer dan één uur onafgebroken op dezelfde plaats staan
- reiken over afstand
- repeterende bewegingen

3. Veiligheid

De maatregelen, gericht op het beperken van het risico om van de tank van de RMO wagen te vallen, zijn:

Drie sterren maatregel

- Aanbrengen van een loop- of werkbordes.
- Het bordes voorzien van een hek-of leuning aan de zijde waarlangs men naar beneden kan vallen of het gebruik van een veiligheidslijn met ankerpunten.

Twee sterren maatregel

- Gebruik van een 'vaste' ladder.
- Krachtinspanning bij het openen van de mangaten verlagen.
- Periodiek onderhouden van de valbeveiliging en bordessen.
- Bieden van voldoende diepte en breedte van de treden.
- Zorgen voor slip vaste treden en handgrepen.

Een ster maatregel

- Slip vast schoeisel.

Toelichting 'vaste' ladder

Met 'vast' wordt bedoeld dat de ladder verbonden is met het voertuig.

Voorwaarden zijn:

- De ladder die naar de bovenzijde van de tank leidt mag niet door onbevoegden betreden kunnen worden.
- De ladder moet ten minste één meter boven het toegangsniveau uitsteken (steunbeugel). Dit betekent in de praktijk dat (de steunbeugel van) de ladder gemakkelijk opgeklapt / ingeklapt en geborgd/vergrendeld moet kunnen worden.
- Werknemers moeten te allen tijde veilige steun en houvast aan de ladder hebben. De ladder moet stabiel geplaatst en voldoende geborgd zijn.
- De vrije ladderbreedte moet voldoende breed zijn.
- De sportafstand moet voldoende groot en met gelijke sportafstanden zijn.
- Slipvrije sporten (antislipprofiel) die een vlak gedeelte hebben met voldoende diepte.
- Aan de achterzijde van een sport of trede dient een voldoende grote ruimte van tot aan een object / wand te zijn (vrije voertruimte).
- Voldoende grootte voor de diameter van handgrepen en stangen en met voldoende grip.
- De trap wordt opgeklapt (scharnierpunt) zodat deze bij het rijden niet de grond raakt. Hiermee wordt tevens het betreden door derden voorkomen.
- Afmetingen voldoen aan gangbare normen en richtlijnen.

Toelichting loop- of werkbordes

Voor loopbordessen gelden de volgende aanbevelingen;

- Het bordes is voorzien van plaatmateriaal van metaal met een stroef loopvlak en een open en geprofileerde structuur (zgn. looprekken).
- Een loopbordess moet voldoende breed zijn.
- Rondom luiken en deksels wordt bij voorkeur een tussenbordess (bordess tussen de twee lange zijden) aangebracht om vooroverbuigen/bewegen van het lichaam in de valrichting te voorkomen.
- Een tussenbordess is voldoende breed voor de aard van de werkzaamheden (knielend werk, kracht zetten).
- De reikwijdte naar deksels vanaf het tussenbordess is voor de werknemer zo gering mogelijk.
- Afmetingen voldoen aan gangbare normen en richtlijnen.

Toelichting hek- en leuningwerk

- Leuningwerk moet minstens 1 meter hoog zijn. Halverwege deze hekhoogte moet een horizontale tussengording op 50 cm hoogte aanwezig te zijn.
- Leuningwerk moet voldoende sterk zijn en een neerwaartse belasting van 1,25 kN en een zijdelingse en opwaartse belasting van 0,3 kN kunnen opnemen.
- Leuningwerk mag zijdelings niet meer dan 3,5 cm doorbuigen.

- Het hekwerk langs het bordes ligt tijdens het rijden plat en wordt bij het betreden van het bordes met de hand opgetild en geborgd/vergrendeld, of bij het uitklappen van de onderzijde van de trap wordt direct het hek geheven.
- Het veiligheidshekwerk dient bij voorkeur vanaf de grond op hoogte te kunnen worden gebracht en vergrendeld (c.q. te kunnen worden neergelaten). Diverse uitvoeringen zoals handmatig, mechanisch of hydraulisch zijn mogelijk.
- Werknemers mogen zich niet eerst in een valgevaarlijke situatie moeten begeven om het hekwerk op te zetten (met name bij het overstappen van de ladder naar het bordes mag de voorgeschreven doorsteek van 1 meter, waarbij men zich kan vasthouden, niet ontbreken).
- Het bordes en hekwerk bevinden zich aan één zijde van de container.

Toelichting mangaten, deksels en afsluiters openen

- De reikwijdte van de werknemer vanaf het tussenbordjes naar deksels is zo gering mogelijk.
- Het openen van de deksels en afsluiters dient de werknemer weinig krachtsinspanning te kosten

Toelichting ankerpunten

- Ankerpunten dienen een belasting van 12 kN te kunnen weerstaan volgens de norm NEN-EN 795.
- Er dient een sterkte berekening te zijn gemaakt voor de toepassing in bepaalde situaties.
- Ieder ankerpunt moet worden beproefd, door een uittrekproef, met een belasting van 5000 N.

De maatregelen, gericht op het beperken van het risico om van het trapje, of de opstap te vallen bij het nemen van een monster uit de melktank bij de veehouder, zijn:

Twee sterren maatregel

- o Gebruik van een 'vaste' ladder
- o Gebruik van een stabiele, veilige en losse trapje of opstapje
- o Zorgen voor slip vaste treden en handgrepen

Een ster maatregel

- o Slip vast schoeisel

Toelichting gebruik 'vaste' ladder

- Werknemers moeten te allen tijde veilige steun en houvast aan de ladder hebben. (Ook als ze met de hand lasten dragen op de ladder.)
- De ladder moet stabiel geplaatst en voldoende geborgd zijn.
- De vrije ladderbreedte moet voldoende breed zijn.
- De sportafstand moet voldoende groot zijn en met gelijke sportafstanden.
- Slipvrije sporten (antislipprofiel) die een vlak gedeelte hebben met voldoende diepte.
- Aan de achterzijde van een sport of trede dient een voldoende grote ruimte van tot aan een object / wand te zijn (vrije voetruimte).
- Voldoende grootte voor de diameter van handgrepen en stangen en met voldoende grip.
- Afmetingen voldoen aan gangbare normen en richtlijnen.

Toelichting gebruik losse trap of opstapje

- Werknemers moeten te allen tijde veilige steun en houvast aan de trap hebben, ook als ze met de hand lasten dragen op de ladder.
- De trap moet stabiel geplaatst en voldoende geborgd zijn.
- De treden dienen slipvast te zijn.

De maatregelen, gericht op het beperken van de risico's voor de chauffeur bij het betreden van de tank van de RMO wagen, zijn:

Drie sterren maatregel

- o De juiste instructie komt slechts dan tot stand als een goede risico-inventarisatie gevolgd wordt door een projectmatige aanpak daar de ruimte wordt aangemerkt als besloten ruimten.

Twee sterren maatregel

- o De werkgever dient dusdanige werkinstructies (calamiteitenprocedure, omschrijving van verplichte persoonlijke beschermingsmiddelen, routebeschrijving naar de laad-/loslocatie, informatie betreffende rookverbod, snelheidsbeperking, gebruik van mobiele telefoon, etc.) geformuleerd te hebben dat het betreden van de melktank veilig gebeurt.

De maatregelen, gericht op het voorkomen van struikelen en uitglijden op het terrein van de melkfabriek en de veehouder, zijn:

Twee sterren maatregel

- De werkgever dient dusdanige procedures geformuleerd te hebben dat chauffeurs 'misstanden' kunnen melden.

Een ster maatregel

- Slipvast schoeisel

De maatregelen, gericht op het beperken van de risico's voor de chauffeur bij het reinigen van de tank op de melkfabriek door het losschieten of knappen van de slangen, zijn:

Drie sterren maatregel

- De standaard RVS koppelingen voor de slangen zijn dusdanig geconstrueerd dat ze niet kunnen losschieten.

Twee sterren maatregel

- Periodiek vervangen van de slangen
- De werkgever dient dusdanige werkinstructies geformuleerd te hebben dat het reinigen van de tank veilig gebeurt. Daarin is o.a. opgenomen het aandraaien van de standaard RVS koppelingen voor de slangen, zodat tijdens reiniging geen heet reinigingswater tussen de afdichtingen kan spuiten.

4. Fysische omstandigheden

De maatregelen, gericht op het beschermen van de chauffeur RMO tegen de effecten van wind, regen en koude, zijn:

Een ster maatregel

- De chauffeur heeft beschermende kleding tot zijn beschikking.

6. Gevaarlijke stoffen

Met de chauffeur zijn afspraken gemaakt wanneer hij wel of niet reinigingsmiddelen toevoegt aan de melktank bij de veehouder.

De maatregelen, gericht op het beschermen van de chauffeur RMO tegen de effecten van het werken met gevaarlijke stoffen, indien de chauffeur reinigingsmiddelen toevoegt aan de melktank bij de veehouder, zijn:

Twee sterren maatregel

- De werkgever dient dusdanige werkinstructies geformuleerd te hebben dat het toevoegen van reinigingsmiddelen aan de tank bij de veehouder veilig gebeurt.

Een ster maatregel

- De chauffeur heeft beschermende werkhandschoenen en kleding en een beschermingsmiddel voor ogen en gelaat tot zijn beschikking.

7. Alleen werken

De maatregelen, gericht op het snel en adequaat inschakelen van assistentie bij een calamiteit, zijn:

Twee sterren maatregel

- De werkgever dient dusdanige werkinstructies geformuleerd te hebben dat het alleen werken veilig gebeurt.
- De werkgever verstrekt de juiste communicatiemiddelen.

8. Persoonlijke Beschermingsmiddelen (PBM's)

De werkgever stelt voor de chauffeur RMO PBM's beschikbaar, onderhoudt deze periodiek en vervangt deze indien nodig.

Bij de keuze staat het gewenste beschermingsniveau voorop, maar er wordt niet voorbij gegaan aan het gebruikerscomfort.

De PBM's voor RMO transport zijn:

- Werkschoenen met slipvaste zool.
- Doorwerkkleding.
- Wegwerphandschoenen. (nitril)
- Volgens voorschriften gevarenkaart beschermende handschoenen en kleding en een beschermingsmiddel voor ogen en gelaat indien reinigingsmiddelen aan de melktank bij de veehouder toegevoegd worden.

De standaard handschoenen voor de chauffeur RMO beschermen de handen tegen gevaren zoals snijden, schuren en prikken wat kan ontstaan bijvoorbeeld bij het aan- en afsluiten van de slangen. Handschoenen, die bescherming bieden tegen 'mechanische gevaren' voldoen.

Indien de chauffeur in contact kan komen met gevaarlijke stoffen tijdens het toevoegen van reinigingsmiddelen aan de melktank van de veehouder beschermen de handschoenen de handen ook tegen chemische risico's. De specificatie van de noodzakelijke bescherming is terug te vinden op de gevaarenkaart van de chemische stof.

Wegwerphandschoenen worden gebruikt bij het nemen van melkmonsters uit de tank bij de veehouder en indien de RMO chauffeur een wondje aan zijn handen heeft.

De veiligheidsschoenen beschermen de voeten tegen gevaren zoals stoten en knellen. De schoenen hebben een gesloten hielpartij, een 'stalen' neus, antistatische eigenschappen, een energie-absorberende hak, een oliebestendige zool en waterafstotend bovenleer.

De zolen van de schoenen hebben antislipeigenschappen.

Doorwerkkleding beschermt de RMO chauffeur tegen regen en/of kou. De kleding (bijvoorbeeld de jas) is waterdicht en kan tevens in een gevoerde uitvoering bescherming bieden tegen kou. Als regenkleding langere tijd gedragen wordt, zijn de ventilatie-eigenschappen van het materiaal belangrijk. Ademende stoffen hebben de voorkeur. Of als die niet mogelijk zijn worden ventilatieopeningen aangebracht. Naden in de kleding kunnen lekkage veroorzaken. Ze worden zo min mogelijk toegepast en eventueel gelast of getapet.